

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Οι πρώτοι αιώνες του Βυζαντίου
II. ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ερωτήσεις Επανάληψης

2. Ο Ηράκλειος και η δυναστεία του (610-717 μ.Χ.): Εσωτερική μεταρρύθμιση και αγώνας επιβίωσης. (σελ 19-21)

A. Το Βυζάντιο σε κρίση

- I. Ποιες οι αιτίες της κρίσης που συγκλονίζει το Βυζάντιο τον 6^ο -7^ο αι. μ.Χ. και ποιες οι συνέπειες για το κράτος;
- II. Πού οδηγεί η κρίση αυτή και πώς αντιδρούν οι εχθροί του Βυζαντινού κράτους;
- III. Ποιος αναλαμβάνει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα αυτά και με ποιους τρόπους μπορεί να αποτρέψει την καταστροφή;
- IV. Μπορείς να εξηγήσεις γιατί ο Ηράκλειος απεικονίζεται ως Δαβίδ; Τι γνωρίζεις από την Παλαιά Διαθήκη που θα μπορούσε να στηρίξει τον παραλληλισμό;

B. Η αντεπίθεση του Ηρακλείου

- I. Ποιον τύπο αυτοκράτορα αντιπροσωπεύει ο Ηράκλειος και σε ποιες ενέργειες προβαίνει σε ότι αφορά το στράτευμα; Ποιος συνέδραμε στην υλοποίηση του έργου αυτού και με ποιο τρόπο;
- II. Ποια ήταν η διάρκεια των εκστρατειών εναντίον των Περσών και ποιο το αποτέλεσμα τους; Ποιο χαρακτήρα πήραν αυτές οι πολεμικές εκστρατείες και γιατί;
- III. Πώς αντιμετωπίζεται ο κίνδυνος των Αβάρων; Πώς αυτό το γεγονός συνδέεται με τον Ακάθιστο Ύμνο;

Γ. Θέματα και εξελληνισμός του κράτους.

- I. Τι ονομάζουμε θέματα και ποια ανάγκη οδήγησε στη δημιουργία τους; Ποιος αναλαμβάνει τη διοίκηση των θεμάτων; Ποιοι υπηρετούν σε αυτά και ποιες είναι οι υποχρεώσεις τους; Ποια η εξέλιξη του θεσμού αυτού;
- II. Μια άλλη σημαντική αλλαγή της εποχής είναι ο εξελληνισμός της κρατικής διοίκησης. Τι σημαίνει ο όρος αυτός και με ποιους τρόπους εφαρμόστηκε; Ποια η σημασία αυτής της αλλαγής;

Α Σ Κ Η Σ Ε Ι Σ

1. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις επιλέγοντας το σωστό.

α) Τα στρατιωτόπια ήταν:

- i) κτήματα που παραχωρούσε το Βυζάντιο σε Γότθους μισθοφόρους ως αντάλλαγμα στρατιωτικών υπηρεσιών.
- ii) κτήματα που έβοσκαν τα κοπάδια τους οι Σλάβοι στρατιώτες.
- iii) κτήματα που παραχωρούσε το Βυζαντινό Κράτος σε ελεύθερους αγρότες ως αντάλλαγμα στρατιωτικών υπηρεσιών.

β) Την Κωνσταντινούπολη πολιόρκησαν το 626:

- i) οι Άβαροι και οι Άραβες σε συνεννόηση με τους Πέρσες.

- ii) οι Άβαροι και οι Πέρσες σε συνεννόηση με τους Γότθους.
- iii) οι Άβαροι και οι Σλάβοι σε συνεννόηση με τους Πέρσες.

γ) Ο Ηράκλειος αναλαμβάνει την εξουσία σε περίοδο:

- i) πλούτου και ευημερίας
- ii) πολύπλευρης κρίσης
- iii) πνευματικής και πολιτιστικής άνθισης.

δ) Τον τύπο του στρατηγού-αυτοκράτορα αντιπροσωπεύει :

- i) ο Ηράκλειος
- ii) ο Θεοδόσιος.
- iii) ο Ιουστινιανός.

ε) Στη Μάχη της Νινευή ο Ηράκλειος συνέτριψε τους:

- i) Αβάρους
- ii) Γότθους.
- iii) Πέρσες.

2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές(Σ) ή ως λανθασμένες(Λ). Να διορθώσετε το λάθος.

α. Οι εκστρατείες του Ηρακλείου είχαν έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα.

.....

β. Οι στρατιωτικές επιτυχίες του Ηρακλείου είχαν διάρκεια.

.....

γ. Ο θεματικός στρατός ήταν κατά κάποιο τρόπο εθνικός.

.....

δ. Η μάχη της Νινευί έλαβε χώρα το 627.

.....

ε. Ο Ηράκλειος υιοθέτησε τον τίτλος «βασιλεύς».

.....

3. Να δώσετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω:

- Μάχη της Νινευή
- Ακάθιστος Ύμνος
- Στρατιωτικά κτήματα/στρατιωτόπια
- Θέματα
- Εξελληνισμός
- «πιστὸς ἐν Χριστῷ βασιλεὺς»

4. Να κατατάξετε κατά χρονολογική σειρά τα παρακάτω γεγονότα και να σημειώσετε για το καθένα την απαραίτητα χρονολογία.

Μάχη Νινευί	1.
Πολιορκία Κωνσταντινούπολης από Αβάρους	2.
Έναρξη εκστρατειών κατά των Περσών	3.